

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K
Félévre 4 K
Negyedévre 2 K
Egyes szám ára 16 fillér
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza.

DÉVA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség
Kossuth L.-utca 12., hová a
lap szellemi részét illető min-
den közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12.,
hová az előfizetések és hir-
detések küldendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. LAUFER ÁRPÁD.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Társszerkesztő:
KARDOS ÁRPÁD.

Rokkantház vagy árvaház?

A jövő heti törvényhatósági közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontján egy rendkívül fontos indítvány szerepel; aktualitását azoknak az országszerte megnyilvánuló törekvéseknek gyors sorakozásában találja, melyek idejében óhajtanak előkészülni a háboru után reánk váró legszociálisabb munkák hatalmas feladataihoz.

Ennek az indítványnak, mely a közgyűlési meghívó szerint a vármegye közgazdasági, ipari és kulturális intézményeinek fejlesztésével foglalkozik, egyik pontja tudomásunk szerint a megyei szegényháznak rokkanttelep céljaira való átengedését javasolja.

Még mielőtt ez az indítvány testet öltött volna, tehát a dévai városfejlesztő bizottság létesítésének alapját képező testvérindítvány benyújtása előtt is, melynek szintén van egy ilyen terve, már foglalkoztunk azzal a gondolattal, hogy a megyei szegényház eredeti rendeltetése a háborus körülmények következtében többé-kevésbé elerőtlenedett s ennek helyébe gyakorlatiasabb célok szolgálatába kell átszögödni.

Elvben tehát egyetértünk az indítványozókkal arra nézve, hogy a szegényház hivatását most már ne a háboru előtt fölállított szempontok döntsék el, hanem, hogy azt szoros kontaktusba kell hoz-

nunk a háboru által teremtett új helyzet rokon vonatkozásaival.

A megvalósítás formájában azonban eltérnek utaink, mert mi az indítvány benyújtóival szemben inkább azt óhajtanók, hogy szegényházunkat hadiárvák házává tegyük.

Távol áll tőlünk, hogy lekicsinyleni akarjuk azokat a tiszteletre méltó hazafias és praktikus szempontokat, melyek amellet szólnak, hogy szegényházunkat rokkantház céljaira engedjük át. Mindazonáltal nekünk az az erős meggyőződésünk, hogy a mi speciális ethnológiai és helyi viszonyaink között üdvösebb, célszerűbb dolog, ha árvaházzá alakul a szegényház.

Akár a rokkantakat, akár a hadiárvákat karoljuk fel, hazafias kötelességet teljesítünk. Egyik a haza védelmében miértünk a teljes munkaképességét vagy egészségét hagyta a harctéren. Egész életére maradandó fogyatékoságot hozott magával. A róla való gondoskodás tehát nemzeti és becsületben kötelesség.

A másik életét áldozta értünk s szent örökségül gyámoltalan árvákat hagyott reánk, kiknek szerető gondozása, fölkarolása és nevelése épen olyan nemzeti és épen olyan becsületbeli kötelességként hárul mireánk. Itt azonban nem csupán a hozott áldozat erkölcsi kiegyenlítésére való törekvés, a hála kell, hogy irányítsa teendőinket. Teljes realizmussal álljon

előttünk a megsemmisült emberértékek pótlásának feladata. Az utánunk jövő nemzedék utrakészítésében, testi és szellemi fejlesztésében épen ezért nagy körültekintésnek és céltudatosságnak kell előljárnia. Mi a hadiárvákban látunk olyan anyagot, melyet első sorban kell a pótlásra értékessé tennünk s úgy hisszük, hogy hős apáik emlékét azzal szenteljük meg a leginkább, mérhetetlen tartozásainkat azzal röjjük le velük szemben a legbecsületesebben, ha szívvel és aggyal mindent elkövetünk, hogy a pótlásra hivatott új nemzedék értékes részeseivé legyenek a hadiárvák.

Ennek a célnak a szolgálatában áldásos szerepet tölthetne be itt a megyében egy helyesen megszervezett árvaház, melyet — sajnos! — bizton benépesítenének olyan hadiárvák, kikre az otthon környezetében nélkülözés, az elsatnyulás vagy elpusztulás szomorú jövője várna. A háboru kezdetén vármegyénk áldozatkészége a hadbavonultak hátramaradt családtagjainak fölsegítésére 100 000 koronát meghaladó összeget hozott össze.

Ez az összeg, miután időközben a segélyezés kérdését az állam vette kezébe, — ha jól tudjuk — további elhatározásig, érintetlen maradt. Ennek hozzáadásával — és lehetne e nemesebb és szebb célra fölhasználni — módunkba állana a meglevő szegényházból egy hatalmas szerep

A DÉVA ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A Hunyadmegyei Nőegylet teadélutánja.

— Február 12. —

Déva társadalmának színe-java töltötte meg mult szombaton délután a megyeház nagy termét. A falakon berámázott komoly nagymemberek, a vármegye néhaivaló főispánjai ugyancsak csodálkozva nézegettek le a vidáman társalgó-csevegő közönségre, szép hölgyekre és jó urakra, akik — hála a helyek számozatlanságának! — ma dicséretes pontossággal jelentek meg. Nemcsak, hanem illő sztratégiai érzéssel gyorsan, gyorsabban és leggyorsabban szállották meg a fehérre terített asztalok belső várövezetét, a körülrakott székeket.

Öt óraor még a szereplők is fenn vannak. Nem hiányzik tehát senki ahhoz, hogy együtt legyünk valamennyien. Azok is, akiknek itt kell lenniök s azok is, akik itt akartak lenni. Azaz — pardon! — hogy mint mindig, most is legyen kivétel, valakinek mégis el kellett késnie. S ezuttal a sors szeszélye úgy intézte, hogy épen az legyen soron, aki egyedül ren-

delkezik szárnyal miközülünk. Hiába! ugylátszik a szárny nem mindig jelenti a mozgási szabadságot, sőt ennek rovására igen sok munkát ad.

A hangulat jó s ez már garantálja a délután sikerét.

Munkába fognak a fáradhatatlan háziasszonyok, kiknek gyöngye szive nem tudja sokáig elviselni, hogy az asztalokon diszesen fölhalmozott teaszütemények árván maradjanak.

Apáthy Árpádné, Balia Zsomborné, Göllner Károlyné, Kovács Zoltánné, Mailánd Oszkárné, Schulhof Zsigmondné, Sipos Béláné és Vály Ferencné mozgósítják a bájos leányhadsereget. Barcsay Alice, Borbáth Toto, Boér Magda, Blum Annus, Deutsch Alice, Gáll Tusi, Hirsch Mici, Hosszu Buski, Kabdebó Duci, Knopf Mancsi, Kontz Tini (Sati a pénztárnál tanusit rendkívüli szakértelmet!), Mailánd Mariska és Annuska, Moldován Bubus, Savu Annus, Schuster Viora és Vincze Joli kedves szeretetreméltósággal lepik el a terepet s kínálják a háziasszonyok illatos főztjét, a párolgó, pompás teát. Van is keletje. Még az is, aki máskor világért nem nézne rá, ma el nem engedné a teaporcióját. Ilyenek ezek a leányok, szépek, szelidek, fehérék, megejtők és ellenállhatatlanok!

Amikor fölszürcsöltük a teánkat s megropogtattunk számtalan süteményecskét, miközben az előkelő Csámpainak primás nélküli bandája a régi nagyság emlékeivel mulattatott, egyszerre megjelenik a podiumon Szeles Henrik. Elhallgat a teremben a szopora beszéd s ő veszi át a szót. Mélyen szántó prológiát, melyet érdekessége miatt lapunk más helyén egészében hozunk, odaadással, minden szót fölkapó figyelemmel hallgatja a közönség. Hogy megütötte az igazi hurt, amely a mai jótékony összejövetel célját közel viszi a szívekhez, a sűrű taps hangosan bizonyítja. Azután bekonferálja a műsor első számát.

Schulhof Magda ül a zongorához. Hummel Romance-át és Raff Valse Impromptuját adja elő szép készültséggel. Izlésesen, választékosan játszik s megérdemli a közönség élénk tetszését.

„A trutru“ kerül most sorra. Hármass jelenet; szinpadon volna inkább a helye, de ügyes beállításal a dobogó is élénk tárja a női kalapüzletet. A szereplők: egy ideges férj, a felesége, aki kalapot akar mindenáron és a bolti leány. A darab könnyű fajsúlyu, de egy teadélután szempontjából létjogosultságra érdemes apróság; föltétlenül pompás előadást kíván azonban, különben alig kelt hatást. És itt nagyszerű hatást ért el.

betöltésére képes vármegyei árvaházat létesíteni, mely az embermentés, embernevelés nagy munkájában itt a periferián megbecsülhetetlen missziót teljesítene.

Fölvettük a kérdést és az illetékes tényezők bölcs mérlegelésére bizzuk a továbbiakban. Egy bizonyos! Hogy a hősök árváit, kiknek sorsa a legközelebbi jövő egyik legnagyobb problémája, mi sem kapcsolhatjuk ki számításaink köréből. Ez az alkalom és ez a forma a leggyönyörűbb és országoszó módja lenne a leszámolásnak.

A nyomorgó diákokért.

SZELES HENRIK főreáliskolai tanár prologja a teadélutánon.

Hölgyeim és Uraim! A legutóbbi szereplésem után, mely nem egészen önhibából nem a legfényesebben sikerült, feltettem magamban, hogy hosszú ideig tartózkodni fogok a műsoros estéken való szerepléstől. Ez azonban csak feltevés volt! Rajtam is beteljesedett a régi közmondás: Ember tervez... de a Hunyadmegyei Nőegylet agilis hölgytagjai végeztek. Igaz, hogy nem nagyon kérttem magamat. A diákokról van szó? Ugy is, mint tanár, aki a diákság érdekeit szívesen viseltem, úgy is mint aki annak idején a főiskolai hallgatók helyzetét nagyon jól ismertem, készséggel tettem eleget a hölgyek kívánságának.

Tehát már megint nyomorognak a diákok! Vagy azóta még mindig? És ma, a mikor nem kaphatók a 30 krajcáros ebédek, a diák nem ihatja az üres kávé meg számlálhatatlan süteménnyel, mikor a háboru okozta nehéz viszonyok miatt a diákság keresete is megcsappant, ma bizonyára még nagyobb a nyomor mint akkor volt.

Egy hasonló célu teaestélyen hangzottak el a következő szavak:

Sajnos, még mindig nem dönt meg a csuf előítélet, hogy a tudomány csemetéje csak akkor válhatik igazán emberré, népének prófétájává, ha az emberiségre való előkészítés idejében a nélkülözések összes skáláját végigjárta. A Newtonok és Edisonok, vagy hogy magyarul

A feleség szerepében Apáthy Clarisse kész színésznő. Olyan helyre, izig-vérig asszony, hogy nem győzzük eléggé élvezni szépen kidolgozott kedves játékában a tipust, mely jó szóval is, furfanggal is, de kivívja a kalapjárandságait. Hajduczky Lenke a boltos lány kevésbé hálás szerepében annyi eredetiséget, természetességet visz bele, olyan bájos és tökéletes masamódeányt mutat be, amilyennél jobbat kívánni sem lehet. A kalapos tüzetben joggal idegeskedő férj Székely Lajos rutinizott előadásában kiválóan érvényesül. Az összjáték egybevágó, könnyedén gördül (talán azért, mert Strausz Bandi sugott, aki most alapította meg amatőrsugói jövőjét.) A közönség hálás és lelkesen tapsolja a szereplőket, de figyelmes is és nem feledkezik meg Mótz Miklósnéről, aki a belanítás és rendezés fárasztó munkáját végezte s az ő ismert művészi képességével a szereplőket az előadás biztos sikeréig vezette el.

A darab után Bartha Bunczi borongós, mély érzésű Nildalokat énekelt. Hangja meleg, bárszonyos. Behizelgő interpretációkra igen alkalmas. Az énekhez Horváth Dezső dr. adja a saját szerzésű gyönyörű zongorakiséretet, melynek szépségével nem tudunk betelni.

beszéljek a Balassák és Vámbérik utódai is csak akkor lehetnek igazán tudósokká, ha előbb az iskola padjaiban vérszegényekké gémberegedtek? Mert tudjátok-e, hogy mi az a diáknymor?

Azt jelenti, hogy a nemzet virágai, a tudomány jövődjé nagyjai, azok a bolondos gyermekek, akik mindenből tréfát üznek, még a nincstelenségből is, azok a mulatságosan komoly lányok, akik nagyanyáik kötöttit a logarléccel cserélték fel, miközben kíváncsi szemekkel és végtelen tudományszomjjal a Mindenség titkait fürkészik, elfeledkeznek gondoskodni arról, hogy ha majd kutatásaikba és tanulmányaikba belefáradtak, hol hajtsák le fejüket?!

És mit tett a társadalom a jövő nagyjai szociális helyzetének javítása érdekében?

Tudja-e a társadalom, tudjátok-e ti, hol lakik a magyar diák, merre van a szobája, tudjátok-e mit és hol ebédel és vacsoráját vajjon melyik hotel étlapjáról válogatja?

Tudjátok-e, melyik szabónál csináltatja ruháját és a kalucsni, mellyel esős időben büszkélkedik, lyuknélküli cipőt takar-e, vagy mezítelen lábakat?

És ti asszonyok, kik a divat változó törvényeinek mindenkor hódoltok, megkérdéztétek-e már a nélkülözésektől fonnyadni induló medikától, hogy a széllel bélelt nagykendőjét fel tudta-e már cserélni a télikabáttal, fehérneműje milyen és ki gondoskodik róla?

Van-e közöttünk valaki, aki megkérdette tőle, hol van a szobája, ki fűt reá, ha fájdalmai vannak, ki csillapítja, ha láza van, ki simogatja?

Nehéz idők járnak! A gondolatok özöne arra száll, ahol legjobbjaink drága életüket teszik kockára egy jobb jövőért, ki gondolna ma az itthonmaradott sápadt diákokkal, mikor szívszorogva vessük a híreket legdrágábbjainktól?

Hát nincs senki, aki e szerencsétlenek sorát szíven viselné, a ki védőszárnyai alá venné és egy szebb, jobb és boldogabb jövő részére megtartaná őket?

De van! Egy névtelen kis csapat a fővárosban felszisszen és szegyenkezve vallja be, hogy ezekről megfeledkeztek. Egy kis csapat, alig néhány főnyi, mert legtöbbje szintén ott van, ahol vérrózsák teremnek a kötelesség mezején.

Nagy sikert aratnak s a közönség lelkesen ujrátta.

Majd Horváth Dezsőtől óhajtanak solo számot hallani. A hosszas, kitartó invitálás elől nem tud kitérni a művész. A közönség figyelmének szíves viszonzásául elsőben is saját szerzeményü Chanson Triste-jét, majd utána Paderewszky egyik menuettejét adta elő a nála már ismert bravuros, briliáns, csillogó technikai képességgel. Elragadtatással hallgatja mindenki s mai szereplése ismét izmosította erős népszerűségét.

Utána Szeles, aki szellemes konferánszaiban nem kímélte az attikai sóit, még egy bejelentést tesz s aztán „végérvényesen távozik“.

A műsor utolsó pontjában váratlanul és grandiozus hatással egy előadó művész kiforrott tehetsége bontakozik ki előttünk. Székely Lajos barátunk most lépett föl először a dévai közönség nyilvánossága elé, nem is régen van itt, nem is nagyon ismerik, de egy csapásra meghódít mindenkit. Magánjelenetet ad elő, kuplékat énekel a Szabó Endre zongorakisérete mellett, szaval tökéletes mimika- és gesztusteknikai képességgel, paródiákat ad le. A közönség pedig, amely inkább az idegensége miatt nézett érdeklődéssel a szereplése elé, elő-

De itt nálunk is megértő társaságra talált a nemes eszme. Jólelkű asszonyok versenyt buzgolkodnak, igézetes leányok versenyt fáradnak, hull már az öltükbe az érc, nyílik már virág legalább egynehány fonnyadni készülő diákleány ablakában, öröm nézni, hogy munkájuk gyümölcseképpen legalább egy némely gyermekarc felvidul, mert szünik az éhség, megnyugszik a gond.

És a szereplők, régi ismerősök és új, lelkes vállalkozók önként kínálják fel azt, a mi legjobb tehetségüktől telik, felhangzik a szó, megcsendül a dal, visszhangzik a terem a zongorától és a lelkek egybeolvadnak az Istennek tetsző ezen harmóniától.

De az érdeklődők sem fukarkodtak megjelenésükkel és bizonyára ezzel is dokumentálni akarták, hogy a Hunyadmegyei Nőegylet nekik is tetsző cselekedetet művelt, mikor a nyomorgó főiskolai hallgatók ügyét a kezébe vette.

Innen-Onnan.

A teadélutánról elmélkedjünk. Hogy milyen kedves volt s milyen emlékezetes lesz. S hogy akik nem szeretjük is egymást, vagy különbösek vagyunk egymás iránt, rövid három órán át milyen szépen, felebaráthoz illően tudunk megosztzkodni rajta.

Kiváltotta belőlünk a jobbik lelket. Egy sereg kellemes, élvezetes szellemi csecsebecsével lepte meg, fölmelegítette és emberivé tette. És ezen a finom ajándékon nem kaptak össze ezek a lelkek. Beharmatozta őket valami a közösség szent harmatjából s szinte fokozta az egyiknek az örömét, hogy a másik is együtt örvendezik vele ugyanazon, ami neki olyan igen-igen kedves. A rosszabbik lélek, a mindig mással törődő, az önző és irigy, mintha nem érezte volna jól magát e szép társaságban. Előszont, hült helye maradt.

Tehát: 3 órán át egymás társaságában fehér asztalok mellett. Együtt, egymás mellett sétáltuk végig a szórakozás finom pázsitját s mikor kedélyünk kielégülten, felfrissülten tért vissza rendes utjára, azt tapasztaltuk rajta, hogy nem ártott meg a társaság.

Fölvetjük hát a kérdést:

Nem lehetne ezt az összejövetelt rendszere-

adása lobogó komikumának hatása alatt harsány jókedvre derül, a kacaj elementárisan hullámszik végig a nagy termen és zugó taps meg folytonos ujrátás tanuskodik arról, hogy a legteljesebb siker koronázta Székely Lajos fölléptét.

Nyolc óra felé jár már az idő, mikor véget ér a műsor. A közönség a legjobb hangulatban és egy sokáig emlékezetes kedves összejövetel emlékeivel oszlott szét.

Apáthy Árpádné és Mótz Miklósné, kik a rendezés és előkészítés körül nagyon sokat fáradtak, büszkék lehetnek a sikerre, melynek bő sugaraiból jókora kék hullanak közismert szervezőképességükre és agilitásukra. Mihályi Elemér hűséges adjutánsuk volt.

A nőegylet pedig az elhatározás érdeme! Ahogy most, post festa végigszaladnak gondolataink a nőegyleti teadélután tapasztalatain, lehigult hangulatban is úgy találjuk, hogy fényesen sikerült. Köszönet érte mindenkinek, a kinek a létrehozásban része volt. Abban a reményben, hogy nem ez volt az utolsó: a viszontlátásra!

síteni, sűrűbben csinálni? Kéthetenként vagy négyhetenként, talán kevesebb teával s még kevesebb süteménnyel?

A gyakori összejövetelek, melyben a hétköznapok gondjait és érzéseit szépen otthon hagyjuk, gyakori alkalmak arra, hogy Dévára lassan-lassan visszatérjen a társadalmi élet régen hiányzó egészsége.

A társadalmi élet nem fogja kárát vallani. A közjótékonyág még kevésbé!

* * *

Nem ártalljuk kimondani, hogy talán és általában (mert, hogy egyenként és külön-külön is így volna, arra garanciát semmiesetre sem vállalunk!) a mézárások-hentesek bizonyultak a hatósági árak betartásánál a legfegyelmezettebbeknek.

Lehet, hogy nem jó helyen tapogatózunk, de abban véljük föltalálni ennek az igazi okát, hogy legtöbbjüknek, mint viselt katonáknak, a reglamák iránti respektust bő alkalmuk volt megismerni. Ha azonban ez az oknyomozó erőlködésünk helytelen vágányon szabadult el, nem iparkodunk a helyesre ráterelni. Fő a tény, hogy fegyelmeztettek.

A hatóság ünnepélyesen megállapította a sertéshus és „de genere disznó” készítmények maximális árát. Jól tette, legyen áldott érte az ő szent neve! A hentesek, mézárások pedig, mint jól nevelt egyedek, fölfogják a helyzet komolyságát, bölcsen elgondolják, hogy parancs parancs, egye meg a fene, azt be kell tartani még akkor is, ha máskülönben szívük szakad az árak szabad versenye után. Hej! pedig hát igazán nem szívvel csinálták a dolgukat azok az ármegállapító Kisistenek. Nincsen ma az a teremtet lélek, amelyik lelketlenségnek ne tartaná, hogy azt a gyönyörű olvasott disznósírt kilónként rongy 6 kor. s egy-pár fillérért, kelljen elvesztegetni, egyszerűen odaajándékozni akárkifianak. Azt a finom, tiszta sírt, mely az állatok királyának — nem oroszán az már többé! — gyöngyszínű kövérségéből szűzfehéren olvad ki!

Vérző szívvel, de becsületes lelkiismerettel tartják a maximális árakat. Mert ők ilyenek. Hogy azonban, mint cigány a lóra, az olvasztani valóba beleesik néha-néha, igen gyakran egy kis faggyu, egy kis tej, meg miegymás, az nem okoz lelkiismeretfurdalást. Hiszen valahogy csak biztosítani kell a becsületes polgári hasznót.

A brádi polgári leányiskola államszegélyének megszüntetése.

Már ismertettük lapunkban ezt a kérdést, mely joggal tarthatja izgatottságban a zarándot. A vármegye közg. bizottsága legutóbb tartott ülésében behatóan foglalkozott azzal s lapunk olvasói előtt ismeretes a bizottság elhatározása. Most arról adhatunk hírt, hogy a megvont államszegély ügyében megindított zarándi akció elsőként emlékiratot e hó 10-én Ábrahám Istvánné polg. iskolai igazgató, Gligor Ámosz főszolgabíró és Berde Sándor ref. lelkész adták át a főispánnak itt Déván, aki az egész kérdés részleteit és lényegét fölelő válaszában meleg érdeklődéséről tett bizonyosságot s jóakaratu ígéretével sok tekintetben megnyugtatta az aggódó zarándiakat, hogy a zarándi leánynevelés kérdése valamely formában csak megoldást fog találni.

Kétségtelen, hogy a zarándiak ügyüket a legjobb kézben helyezték el, ahol szívvel lélekkel való támogatásra találnak. Ha elháríthatatlan nehézségek nem tolnak az óhajtott megoldás elé, az eredmény nem lehet kétséges.

A küldöttség Benkő András kir. tanfelügyelőt is fölkereste, aki ugyancsak messziremenő jóindulatáról győzdte meg annak tagjait s

rámutatott a nehézségekre, melyek miatt teljesen megnyugtató választ ez idő szerint nem adhat. Hangsúlyozta azonban, hogy egy a folyó iskolai év normális bezárását, mint a jövőt illetőleg a legteljesebb odaadással fog a zarándi leánynevelés érdekeinek megvédésére törekedni.

A küldöttség sok reménységgel tért haza, s a zarándiak hálásan fogadhatják a megértő gondoskodást, melyet az illetékes tényezők részéről tapasztalhattak. Nem is feledkeznek meg arról, mit élénken bizonyít a lapunk útján Apáthy Árpád dr. vm. tiszti főügyészhez intézett alábbi nyiltelevél is:

Nagyságos Főügyész Ur! Alulírottak, kik e hó 10-én a brádi magán polgári leányiskola megvont államszegélye érdekében Mara László főispán ur öméltsága elé járultunk, csupán most utólagosan, a közigazgatási bizottsági ülésről szóló hírlapi tudósításokból értesültünk arról, hogy ami szerény akciónkkal majdnem egyidőben, annélkül, hogy erre körünkből Nagyságodat bárki is felkérte volna, bizonyára az ügy messzeható horderejétől indítva, s annak a zarándi részek egész közönségét oly súlyosan érintő veszedelmét átalálva, magán polgári leányiskolánk szomorú helyzetét az üléselő közigazgatási bizottság színe előtt nagy jóakarattal szövéteni kegyeskedett, aminek áldásos hatása az érdeklődésnek még szélesebb körben való felkeltése által, bizonyára nem fog eredmény nélkül maradni, s hozzá fog járulni ahhoz, hogy a zarándi részek leánynevelésének ezen végtelenül súlyos és aggasztó problémája a legilletékesebb helyen is érdemleges jóakarattal bíraltassék el. Annyira őszinte örömmel töltött el mindnyájunkat Nagyságodnak ezen igazán önzetlen és megértő jóakarata, hogy így nagy nyilvánosság előtt is leg-hálásabb köszönetünket kívántuk kifejezni felszólalásáért úgy a magunk, mint ügyünk összes barátai nevében is.

Brád, 1916. február hó 14.

Ábrahám Istvánné, polg. isk. igazgató. Gligor Ámosz, főszolgabíró. Berde Sándor, ref. lelkész.

HIREK.

— **Elöléptetés.** A király *Petcó* Eugén utász őrnagyot, *Petcó* Valér h. pénzügyigazgatónk testvérét, alezredessé nevezte ki.

— **Kitüntetések.** Ófelsége az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért *Cser* Sándor őrnagynak, *Pap* Ovid századosnak a 23. h. gy. e.-ből, *Leó* Róbert századosnak a cs. és kir. 64. gy. e.-ből, valamint *Bock* Albert tart. főhadnagynak, *Szabó* Lajos brádi körjegyző vejének, ki időközben orosz hadifogságba is került, a III. o. katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Uj tanár.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a saját kérelmére a szekszárdi főgimnáziumhoz áthelyezett *Varga* Ignác tanár helyébe *Valent* József nyiregyházi okl. tanárjelöltet helyettesítette a dévai főreáliskolához.

— **Hösi halál.** *Pozsonyi* János dévai kir. járásbírósi díjnok mult évi május hó 13-án a galíciai harctéren hősi halált halt. Halálesetéről a dévai kir. járásbírószág személyzete szomorú jelentést adott ki, melyben szeretettel parentálja el törekvő munkatársát.

— **Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága** f. hó 25-én délelőtt tartja ez évben az első rendkívüli közgyűlését. A 309 pontból álló tárgysorozat közül egy leirat, a pénzügyminiszter rendelete az 1909. évi X. k. 55. §-a szerint alakítandó egyenesadó felszólamlási bizottságba 3 rendes és 3 póttag beválasztásáról, a többiek községi ügyek, költségvetések, zárszámadások, kérések, átiratok és 2 indítvány. A legnagyobb érdeklődésre ezek az indítványok tarthatnak számot, melyek közül az elsőnek, Cs. László biz. tag indítványának jelentőségével a gazdasági munkaerő megtakarítása

kérdésében, még mult év december folyamán foglalkoztunk részletesen, a másodiknak, *Apáthy* Árpád dr. és társainak a vármegye közigazdasági, ipari és kulturális intézményeinek fejlesztése tárgyában beadott indítványának egyik pontjáról lapunk vezető helyén emlékezünk meg.

— **Házasság.** *Kráner* József cs. és kir. százados ma tartotta esküvőjét Brádon, *Brády* Albert földbirtokos és brádi lapitársunk főszerkesztőjének bájos leányával, Atalával. A brádi magyarság vezéralakjának családi öröméhez őszinte rokonérzessel gratulálunk.

— **A dévai izraelita nőegylet új tisztikara** a hó elején tartott közgyűlésén a következőként alakult: elnök ismét *Mahler* Ignácné, alelnök *Nussbaum* Hermanné, ellenőr *Deutsch* Miksáné, pénztárnok *Seiger* Lázárné, titkárok: *Neumann* József dr. és *Hirsch* László.

— **Hantos Elemér**, a marosillyei kerület jeles képviselője, ki ma országos pénzügyi szakteknitely, e hó 17-én nagy sikert aratott a képviselőházban a kivételes hatalom igénybeviteléről szóló miniszterelnöki jelentést tárgyaló beszédével. A háboru pénzügyi vonatkozásait domborította ki s alapos tájékozottsággal terjeszkedett ki a gazdasági és pénzügyi hadviselés eszközeire. Kimutatta a moratoriumnak üdvös közigazdasági hatásait, melyek között igen figyelemre méltó a készpénzfizetés rendszerének a meghonosulása és beigazolta, hogy pénzügyi harckészültségünk minden várakozást felülmúlt. Ritka szakértelemmel boncolgatta a valutakérdést, melynek taglalásából kedvező következtetéseket vont le. A kormánynak a gazdasági élet terén követett politikájáról megállapította, hogy az a gazdasági szabadelvűség, a gazdasági élet törvénye által követett mértéket túl nem lépte, ezért a jelentést helyeslőleg tudomásul vette.

— **Halálozás.** *Koronkai* (Pankl) Vilmos, volt árvaszéki ülnök mult hó 30-án Budapesten hosszas szenvedés után 55 éves korában elhunyt.

— **Belügyminiszteri ankét.** Az ország közönségének ellátása kérdésében e héten a belügyminiszteriumban tartott hivatalos értekezleten vármegyénk részéről *Mara* László főispán, *Csulay* Lajos h. alispán, *Apáthy* Árpád dr. t. főügyész, *Andrae* József, *Muzsnay* Béla polgármesterek és *Solymossy* László városi aljegyző vettek részt.

— **A főreáliskola hangversenye.** A háboru súlyos csapásainak enyhítésére megindított számos társadalmi jótékonyági tevékenység közt fontos helyet foglal el a kárpáti falvak felépítése. Ez irányban nagy mozgalmat indított az országos tanáregyesület, mely célul tűzte ki egy „Diákfalva” felépítését. Az ország összes tanulóinak adakoznak e célra. A dévai áll. főreáliskola szintén hozzájárul a terv megvalósításához, ezért március 4-én a városi színházban, színelőadással egybekötött hangversenyt rendez. Ez előadásra nagyban folynak az előkészületek, az ifjuság mindent elkövet, hogy a hangverseny a régi előadások magaslátán megmaradjon, mi nem könnyű feladat, mert a háborus viszonyok miatt, mindent összegyűjteni rendkívül nehéz. Ez előadásra előjegyzéseket szívesen fogad a főreáliskola igazgatósága. Helyárak: páholy 12 K., zsölye 2 K. 50 fill., körszék 2 kor.

— **Az eltított készletek fölkeresése** már megyénkben is kezdetét vette s úgy tudjuk, hogy már eddig is szép eredménnyel járt.

— **Halálos szerencsétlenség.** *Lupényből* jelentik: *Návrádi* Lajos szabadságon levő katona e hó 15-én nővérét, *Preász* Viktorné itteni lakost vadászfegyverrel véletlenül agyonlőtte.

— Szerbiából — olasz hadifogságba. Fodor Jenő dévai városi mérnök, tart. honvédhadnagy a háború elején sebesülten szerb hadifogságba jutott. Sokáig nem jött hír róla, most érkezett hozzátartozóihoz tőle távirat Olaszországból, melyben tudatja, hogy Udinében van hadifogságban.

— Hirdetmény. Ezennel közhírré teszem hogy a különböző népfölkelési szemlék alkalmával fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált 1870., 1871. és 1872. évben született népfölkelők 1916. év február 28-án, az 1865., 1866. és 1867. években született népfölkelők pedig 1916. március 3-án kötelesek bevonulni a kezükben levő népfölkelési igazolványi lapon kitüntetett katonai kiegészítő parancsnoksághoz, amennyiben név szerint felmentve nincsenek. Déva, 1916. évi február hó 12-én. **Koncz**, polgármester.

— Az Urániában vasárnap bemutatásra kerülő Simon Judit mozidarab délutáni 5 órai és esti előadásának kiváló érdekessége lesz, hogy a filmen is megörökített költeményt a darab bemutatása előtt Mótz Miklósné urnő elszavalja a közönségnek. A közönség általános érdeklődéssel tekint a ritka műélvezet elé.

— Lovas gazdáink figyelmébe ajánljuk azt a körülményt, hogy a most folyó loosztályozáson az osztályozott lovak becsárát kormányhatósági intézkedés következtében a jelenlegi forgalmi áraknak megfelelően, becslés alapján kell megállapítani.

— Értesítés. Tekintettel arra, hogy f. év március hó 3-án katonai szolgálatra bevonulok, b. tudomásvétel végett közlöm, hogy üzletem nyitva marad és a temetkezési vállalatom egy szakképzett megbízható egyén által nevében tovább lesz vezetve. Ez alkalommal tisztelettel kérem, hogy a haza védelme miatt távollétem ideje alatt netalán előforduló halálesetben temetésmegrendelésnél itthon maradt családomat előnyben részesíteni és támogatni sziveskedjék. Déva, 1916. febr. 19. Teljes tisztelettel Réhmann Zsigmond.

— A disznóhus, zsír, szalonna és huskésztmények legmagasabb árai Hunyadvármegyében. A fogyasztó közönség érdekében szükségesnek tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy e hét szerdai napjától fenti élelmi cikkek hivatalos árában változás állott be. Hunyadvármegye alispánjának 31—916. sz. ármegállapító rendelete értelmében f. hó 16-tól a következő hó 15-ig terjedő időszakban a kiskereskedelemben (kicsinyben, 100 kilón alul) való árusításnál a legmagasabb árak kilónként következők: olvasztott disznózsír 6.60 K., hár és egyéb olvasztatlan zsír 5.80 K., friss, nyers szalonna 5.90 K., füstölt v. paprikás szalonna 6 K., friss sertés-hus 4 K., füstölt hus, oldalas, 4.10 K., karaj, lapocka 4.50 K., sonka 5.10 K., sonkacsülök 2.60 K., füstölt kolbász és hurka félék, kolbász, párizsi, vadász, tormás virsli, szafaladé 5.20 K., véres, tüdős, májas 3.30 K., disznósajt 3.80 K., füstölt kolbász és hurkafélék, friss kolbász 4.20 K., véres, tüdős, májas 3.10 K., disznósajt 3.40 K., zsigerék, máj és tüdő 1.40 K., vese, velő 1.70 K., kocsonyahus 2.60 K., tepertő 3.10 K. Aki fenti áraknál magasabb árat kér vagy ad, kihágást követ el, melynek büntetése 2 hónapig terjedhető elzárás és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

— Hunyadvármegyei Nőegylet nyilvános elszámolása a f. hó 12-én rendezett teadélutánról. Felülfizetések: Özv. Barcsay Kálmánné, Kohn Ferenc 20—20 K., Hamza Gyula 18 K., dr. Schulhof Zsigmond 15 K., dr. László Lázár 12 K., Kohn Lajos, dr. Horváth Kamilló, Lányi Béla 10—10 K., Mara László, Balogné Lengyel Erzsébet, Ferenczy Sándor, Szilassy István, X. Y., Balog Gyuláné, Gál Nándorné 8—8 K., Jaszenovics Istvánné, dr. Mótz Miklós 6—6 K., Pap Domokosné, Mahler Ignác, Gál Nándorné, dr. Glück Edéné, Gál Armin, Buday János 5—5 K., Szentiványi Lajos, Ander Antal, Szeles Henrik, Hajduczky József, Csulay Lajos, Szabó Istvánné, Pogány Béla 4—4 K., Hackmüller Oszkár, Erős Aladárné, dr. Havas Bertold, Sándor Ernőné, dr. Gerey Gyula, Székely Sándor, Blum Zsigmondné, Mailánd Oszkárné, Kardos Árpád, dr. Kozma Péterné, Mótz

Miklósné, Kontz Domokos, Fehér Róbert, özv. Szalánczy Lászlóné 2—2 K., Kedvessy Ferenc, Stummer Gusztávné, Zeha Nándor, N. N. 1—1 K., összesen 273 K. Jegyekből befolyt 337 K., összes bevétel 610 K., ezzel szemben összes kiadás 48 K., tiszta jövedelem 562 K., amely összegből 400 kort. felküldtünk a Bpesti tud. egy. rektori hivatalának a nyomorban levő egyetemi hallgatók alapja részére, 162 kor. pedig a Hunyadvármegyei Nőegylet pénztárába fizetett be. A teadélután összes kiadása 48 K., amely kis összeggel az által volt lehetséges a rendezés, hogy Déva város közönsége teát, rumot, cukrot, citromot, teasüteményt stb. ajándékozott a délután céljaira. Az adakozók névsora: Egyesült Kereskedelmi R.-T., Kohn J. és Fiai, Holtzer Károly, Diamantstein Jakab, Apáthy Árpádné, Ardeleán Dénesné, Balia Zsomborné, özv. Barcsay Ádámné, Barcsay Ákosné, özv. Barcsay Kálmánné, Barcsay Margit, Borbáth Vilmosné, Blum Zsigmondné, Boér Gáborné, Balog Gyuláné, Csulay Albertné, Deutsch Miksáné, Erős Aladárné, Göllner Károlyné, Hajduczky Józsefné, Horváth Kamillóné, Hirsch Mici, Imets Irén, Kontz Gyuláné, Kontz Domokosné, Kováts Zoltánné, Kováts Lajosné, Knopf Árpádné, Mara Lászlóné, Mahler Ignácné, Major Mihályné, Mailánd Henrikné, Mailánd Oszkárné, Mende Manóné, Misinszky Vilmosné, Pap Domokosné, Retegi Gyárfásné, Savu Mózesné, Szakáts Mózesné, Székely Mózesné, Szentiványi Lajosné, Sipos Béla, Schulhof Zsigmondné, Vály Ferencné, Vitán Lászlóné, Vitán Vilma, Vincze Lajosné, Wildt Józsefné. Becker Károly ingyen engedte át használatra a szükséges csészéket, tányérokat és poharakat. A Fehér-Kereszt, Hungária és Kaszinó bérlői szívesen kölcsönözték az asztalokat és székeket. A nemes szívű adakozóknak a Nőegylet ezután mond hálás köszönetet.

Nyilttér.)*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen édes apám elhunytával bármilyen uton részvételüknek kifejezést adtak, fogadják hálás köszönetemet. Seiger Gottliebne.

*E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

Az Ipartestületi vendéglő bérbeadó.

Értekezhetni: Kóhn Jónás és Fiainál,
23 1—
DÉVA.

Szőlőkötéshez

alkalmas vessző kapható Algyógyon,
(Hunyadmegye) Lendvay Bertánál. 22 1—3

Eladó kert: 20 2—3

értekezni lehet Vecseri Sándorral Kórház-utca 6 sz. alatt.

PÉNZKÜLDEMÉNYEK a hadifoglyoknak.

A DÉVAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

t. üzletfelei tudomására hozza,
hogy a hadifoglyoknak szánt
pénzküldemények átutalását
— elvállalja. —

— 30

Orvosok ajánlják, mint köhögés elleni kiváló szert a

Kaiser-féle mellkaramellákat.

(Védjegy 3 tölgy.)

Milliók használják

KÖHÖGÉS

rekedtség, elnyálkásodás, görcs, hurut és hörgő köhögés ellen.

6100

közjegyzőleg hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezeskedik a biztos hatásról.

Igen kellemes és jóízű cukorka.

Egy csomag 20 és 40 fillér, dobozban 60 fillér.

Kapható Déván: Major Mihály és Erős Aladár gyógyszer-tárában, Issekutz és Szentmiklósy drogériában; Boiczán: V. Frohnmeier gyógyszer-tárában; Marosillyén: Varró Ferenc gyógyszer-tárában. 101 12 20

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

MARGIT
CRÉME és
SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti szep-lőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crémet a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s elvannak ragadlatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 K-ás rendeléseket bárhová bérmentve küld.

Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogueriában és illatszerekkereskedésben. 123 2-15

HIRDETÉSEK

olcsó árban felvétetnek lapunk kiadóhivatalában.

A legjobb két harctéri térkép.

A bécsi Katonai Földrajzi intézet kiadta északi és déli harcterünk 2 térképét 1:750000 léptékben

Az orosz harctér térképe.

Ára 2 korona 50 fillér.

A szerb harctér térképe.

Ára 2 korona 50 fillér.

Az olasz harctér térképe.

Ára 1 korona.

A török harctér térképe.

Ára 1 korona.

A francia-belga-német harctér térképe.

Ára 1 korona 20 fillér.

Az orosz harctér térképe.

Ára 1 korona 20 fillér.

Megrendelhető utánvétellel, vagy az összeg és 20 fillér portó előleges beküldése mellett.

LAUFER VILMOS

könyv és papirkereskedésében, Déván.